

Jérôme Ferrari

Escriptor

Amb 'El sermó de la caiguda de Roma' (RBA-La Magrana / Mondadori), Jérôme Ferrari va guanyar l'últim Goncourt. La novel·la recorre el segle XX en poc menys de 200 pàgines i a través d'una galeria de personatges complexos, tocats per la fatalitat

RUTH MARIGOT

“Vull que el lector hagi d'anar omplint forats”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

El sermó de la caiguda de Roma és una novel·la que en menys de 200 pàgines condensa bona part del segle XX. Quin va ser el punt de partida?

Sant Agustí. Hi vaig coincidir per atzar: era un sermó que no coneixia. Aquesta lectura em va donar la idea d'examinar el creixement i la mort del món romà, de l'actual i d'alguns que hi queden enmig. Poc després se'm va acudir la història del bar a Còrsega, i també el personatge de Marcel Antonetti, que va viure tot el segle XX passant de puntetes per la gran història. En un parell d'anys vaig tenir lligat aquest cúmul d'elements heteròclits. Llavors només quedava escriure el llibre.

Hi ha hagut, per tant, un període llarg de construcció de la novel·la abans de posar-se a escriure.

Sí. Això m'ha passat sempre. Sóc incapaç d'avançar si no tinc una idea força detallada de l'estructura, dels

personatges i del que vull explicar. Això m'ha passat des que vaig plantejar-me el primer llibre, *Variétés de la mort*, que seria publicat el 2001.

En aquest cas, sant Agustí ha estat el motor de la novel·la. La seva presència al llarg del text és sostinguda, però no sempre reconeixible.

A més de les cites directes que separen els capítols, el meu objectiu era que les aparicions de sant Agustí fossin insinuades. Els personatges principals hi tenen una relació en algun moment o altre de la seva vida: en Marcel, durant la Segona Guerra Mundial, en Matthieu, mentre estudia filosofia a París amb el seu amic Libero, i l'Aurélie –germana d'en Matthieu– perquè passa una temporada a Hipona, lloc on va viure el filòsof.

“Com a testimoni dels orígens –com a testimoni de la fi– hi ha sempre aquesta fotografia, feta

“EN ELS MEUS LLIBRES, LA FAMÍLIA ÉS UN SUPORT, PERÒ TAMBÉ T'OFEGA”

l'estiu del 1918, que Marcel Antonetti s'havia mirat obstinadament tota la vida per desxifrar-hi en va l'enigma de l'absència”. Aquesta primera frase dóna una idea força aproximada del to del llibre.

Sí. Era una imatge que em va perseguir durant tot el procés d'escriptura. L'absència marca en Marcel, que recorre el segle XX sense entrar en contacte amb els esdeveniments importants. Podríem dir que sempre agafa carreteres secundàries. La foto està feta el 1918, al final de la Primera Guerra Mundial. La realitat que la família de Marcel ha conegut fins llavors s'acaba d'esfondrar.

El sermó de la caiguda de Roma explica tres generacions de la família Antonetti, però no ho fa cronològicament ni de manera convencional. En cap moment tenia al cap les novel·les tradicionals sobre la família. No m'ho hauria pogut plantejar, m'hauria semblat massa evident.

M'agrada treballar de manera el·líptica. Vull que el lector hagi d'anar omplint forats. La imatge que dono de la família a la majoria dels meus llibres és que, d'una banda, és un suport, però, de l'altra, t'ofega. Aquesta doble condició és molt mediterrània.

El personatge de Marcel és “encara més tenaç” perquè és “fràgil”. El capítol en què fa de funcionari a l'Àfrica recorda *Viatge al fons de la nit*, de Céline.

El tenia al cap! Céline parla de com la malaltia podreix el cos, i en la meua novel·la volia transmetre el mateix.

Comparteix amb Céline una aproximació estilística molt connotada sobre el que narra.

Des del meu punt de vista, al segle XX hi va haver dos grans creadors de llenguatge, Bernhard i Céline, que no van ser prou reconeguts al seu moment. És ara que ens adonem del valor de la seva prosa: tots dos reinventen la pròpia llengua. Això és molt important per a un escriptor.

¿Diria que aquesta voluntat de reinventar es dóna menys en la narrativa actual?

Se'm fa difícil afirmar-ho. No podem conèixer tota la producció contemporània: encara hi ha escriptors que tenen present la creació de llengua, com ara Mathias Énard.

La major part de la novel·la transcorre a l'illa de Còrsega. Vostè hi va passar molts estius, i no només en coneix la llengua, sinó que ha traduït novel·les escrites en cors.

El menysteniment de les llengües a França és un problema important. He traduït diversos llibres de Marcu Biancarelli. L'últim, *Murtoriu*, va ser publicat en francès el 2012 –a Actes Sud–, i va ser la primera vegada que es va considerar el cors com a llengua literària, i no únicament com a variant regional. Hi ha una relació notable entre l'estatus d'una llengua i la consideració política que se'n té.

És en un petit poble de la Còrsega actual que en Matthieu i en Libero lloguen un bar.

He conegut de prop l'ambient dels bars i del turisme. Algunes aventures acabaven malament. Les cambres del bar són la imatge d'aquelles noies que anaven a l'illa de vacances, començaven a treballar i ja no podien escapar d'aquell ambient.

La idea del destí recorre la novel·la de dalt a baix.

En bona part dels meus llibres els personatges no poden canviar les seves vides només amb la voluntat. Hi ha un mecanisme que els depassa, una herència de la tragèdia grega. ◆◆